

สารบัญ

คำนำฉบับพิมพ์ครั้งที่สี่ : 6

สารบัญภาพประกอบ : 12

สารบัญแผนที่ : 14

สารบัญแผนภาพ : 16

1 โลกาวัดน์: แนวคิดที่เป็นที่ถกเถียง : 20

2 โลกาวัดน์กับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์:
โลกาวัดน์เป็นปรากฏการณ์ใหม่หรือไม่? : 46

3 โลกาวัดน์ในมิติทางเศรษฐกิจ : 76

4 โลกาวัดน์ในมิติทางการเมือง : 112

5 โลกาวัดน์ในมิติทางวัฒนธรรม : 138

6 โลกาวัดน์ในมิติทางนิเวศ : 156

7 อุดมการณ์ในยุคโลกาวัดน์:
ลัทธิตลาดโลกนิยม ลัทธิความยุติธรรม : 184

8 ประเมินอนาคตของโลกาวัดน์ : 216

แหล่งอ้างอิง : 226

ประวัติผู้เขียน : 238

ประวัติผู้แปล : 239

บทที่ 1

โลกาภิวัตน์: แนวคิดที่เป็นที่ถกเถียง

แม้เราจะสามารถสืบค้นการเผยแพร่ตัวครั้งแรกของคำว่า “โลกาภิวัตน์” ในภาษาอังกฤษกลับไปได้ถึงต้นทศวรรษ 1930 แต่กว่าคำคำนี้จะเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกก็ต้องรออีก 50 ปีให้หลัง โลกาภิวัตน์ได้กลายเป็นคำยอดฮิตในช่วงทศวรรษ 1990 เพราะมันช่วยอธิบายถึงชีวิตทางสังคมที่เชื่อมต่อกันมากขึ้นผ่านการปฏิวัติเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการหลอมรวมของตลาดโลก ถัดมาอีก 25 ปีให้หลัง โลกาภิวัตน์ยังคงเป็นหัวข้อยอดฮิต และคำคำนี้ก็ยิ่งถูกกล่าวถึงหลายล้านครั้งทั้งในพื้นที่ออนไลน์และในสิ่งพิมพ์ต่างๆ

อย่างไรก็ดี โชคร้ายที่หนังสือยอดนิยมนเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์อย่าง *จุดจบของรัฐชาติ* (*The End of the Nation State*) ของเคนอิจิ โอมาเอะ (Kenichi Ohmae) หรือ *รถเล็กซ์และต้นมะกอก* (*The Lexus and the Olive Tree*) ของโทมัส ฟรีดแมน (Thomas Friedman) ทำให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างผิวเผินว่าโลกาภิวัตน์คือพลังอันยิ่งใหญ่ที่ไม่อาจหยุดยั้งได้ ซึ่งแพร่กระจายวิธีคิดแบบทุนนิยมและคุณค่าตะวันตกที่บั่นทอนคุณค่าท้องถิ่นและวัฒนธรรมชาติ

ความเชื่ออันทรงอิทธิพลว่าโลกาภิวัตน์เป็นเหมือนรถบดถนนที่ขับเคลื่อนด้วยพลังเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ ซึ่งบดขยี้ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น ชาติ และภูมิภาคให้แบนราบ ยังปรากฏตัวในรูปของผี “อเมริกันนั้ว้ตร” (Americanization) ซึ่งไล่หลอกหลอนไปทั่วโลก ความกลัวหรือความหวังที่แพร่กระจายไปทั่วนี้ (ขึ้นอยู่กับว่าเรารู้สึกกับพลังที่แปรให้ทุกอย่างเหมือนกันอย่างไร) ยิ่งซึมลึกมากขึ้นในช่วงทศวรรษ 2000 ระหว่างที่เกิดสงครามต่อต้านการก่อการร้ายระดับโลก (Global War on Terror) ซึ่งนำโดยมหาอำนาจทางการทหารอย่างสหรัฐอเมริกา นอกจากนั้นการถกเถียงสาธารณะในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานะทางอำนาจของอเมริกาในยุคของทรัมป์และการรุ่งเรืองของประเทศกลุ่ม BRICS (บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้) ก็ไม่ได้ช่วยให้ภาพการแบ่งขั้วตรงข้ามระหว่างตะวันตกกับ “ประเทศที่เหลือ” ดีขึ้น ผลที่เกิดขึ้นคือ ผู้คนจำนวนมากยังไม่สามารถทำความเข้าใจโลกาภิวัตน์ว่าเป็นพลวัตอันซับซ้อนและสร้างผลกระทบที่แตกต่างกัน ซึ่งเชื่อมโยงท้องถิ่น (รวมถึงชาติและภูมิภาค) เข้ากับโลก รวมถึงตะวันตกเข้ากับตะวันออก และประเทศซีกโลกเหนือกับซีกโลกใต้

ผมขอยกตัวอย่างที่ช่วยให้เราเข้าใจโลกาภิวัตน์ในฐานะ “เครือข่ายที่เชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น” อย่างแนบแน่น [หรือที่นักวิชาการด้านโลกศึกษาเรียกว่า *โลกาเทศาภิวัตน์* (glocalization)] ได้ละเอียดยิ่งขึ้น นั่นคือการแข่งขันกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลกอย่างฟุตบอลโลกชาย (Football World Cup) สหพันธ์ฟุตบอลระหว่างประเทศ (International Federation of

Association Football หรือฟีฟ่า) จัดฟุตบอลโลกขึ้นครั้งแรกในปี 1930 และเหตุการณ์ดังกล่าวก็ถูกมองว่าเป็นสุดยอดการแข่งขันที่ประเทศต่าง ๆ หวังว่าชัยชนะเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับชาติ ตั้งแต่นั้นมาก็มีการจัดฟุตบอลโลกทุก ๆ 4 ปี (ยกเว้นปี 1942 และ 1946) ในประเทศเจ้าบ้านทั่วทุกทวีป (ยกเว้นทวีปโอเชียเนีย) อันที่จริง การหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพทั่วโลก ประกอบกับการตั้งชื่อการแข่งขันว่า “ฟุตบอลโลก” (แทนที่จะเป็น “ฟุตบอลชาติ”) นับเป็นข้อบ่งชี้อย่างแรกว่าทำไมจึงไม่ควรแบ่งแยกโลกกับชาติออกจากกันแบบตายตัว แต่เรายังอยากเจาะลึกเข้าไปในเรื่องดังกล่าวให้มากขึ้นและพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่น่าสนใจยิ่งกว่าฟุตบอลโลกปี 2014 จะช่วยฉายภาพพลวัตอันซับซ้อนที่เชื่อมโยงโลกกับท้องถิ่น ซึ่งนิยามปรากฏการณ์ที่เราเรียกว่า “โลกาภิวัตน์”

การเชื่อมโยงระหว่างโลก-ท้องถิ่น และฟุตบอลโลกที่บราซิล

ฟุตบอลโลกครั้งที่ 20 ประเภทนักกีฬาชาย จัดขึ้นตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน ถึง 13 กรกฎาคม 2014 ที่บราซิล ทีมฟุตบอลที่ดีที่สุด 32 ชาติ จากทีมที่เข้าแข่งทั้งหมด 207 ชาติ แข่งขันกันเพื่อชิงถ้วยรางวัลลูกโลกทองคำอันพึงปรารถนา มี 5 ชาติจากแอฟริกา 4 ชาติจากเอเชีย 13 ชาติจากยุโรป 4 ชาติจากอเมริกาเหนือและอเมริกากลาง มีการแข่งขันทั้งหมด 64 นัด ใน 12 เมืองทั่วบราซิล และดึงดูดผู้ชมที่เดินทางเข้ามาชมที่สนามกว่า 5 ล้านคน นักท่องเที่ยวมากกว่าหนึ่งล้านคนจากทั่วโลกหลั่งไหลเข้ามาบราซิลในเดือนมิถุนายน 2014 ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบ 300 เปอร์เซนต์

เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า มากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาโดยเครื่องบิน 27 เปอร์เซ็นต์โดยรถ และที่เหลือมาทางเรือ ฟีฟ่าได้รับคำขอซื้อตั๋วมากกว่า 11 ล้านใบ แต่สามารถจัดสรรตั๋วล่วงหน้าให้กับผู้ชมทั่วไปได้เพียง 3 ล้านใบเท่านั้น (ดูแผนภาพ A)

พลวัตที่เชื่อมโยงระหว่างโลก-ท้องถิ่นค่อนข้างชัดเจนในกรณีนี้ ทีมจากชาติต่างๆ แข่งขันกันในสนามของบราซิล ต่อหน้าผู้ชมที่ปะปนกันทั้งจากท้องถิ่นและจากทั่วโลก รวมถึงผู้ชมเสมือนที่รับชมฟุตบอลผ่านทีวีและอุปกรณ์ดิจิทัล ฟุตบอลโลกที่บราซิลได้รับการถ่ายทอดไปยังทุกประเทศและดินแดนทั่วโลก มีผู้รับชมการแข่งขันจากทางบ้านมากกว่า 3.2 ล้านคน (รับชมอย่างน้อย 2-3 นาที) ซึ่งนับเป็น 45 เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก ผู้ชมจํานวนมหาศาลกว่า 695 ล้านคนรับชมนัดชิงระหว่างเยอรมนีและอาร์เจนตินาติดต่อกันอย่างน้อย 20 นาที

เรื่องเงินๆ ทองๆ เกี่ยวกับฟุตบอลโลกก็แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างโลก-ท้องถิ่นเช่นกัน รัฐบาลบราซิลทุ่มเงินกว่า 13,000 ล้านดอลลาร์ให้กับการจัดอภิมหาการแข่งขันครั้งนี้ ซึ่งรวมถึงค่ารักษาความปลอดภัย 2,000 ล้านดอลลาร์ถึงกระนั้นฟุตบอลโลกก็ยังถือเป็นธุรกิจกำไรงามสำหรับประเทศเจ้าภาพ กระทรวงการท่องเที่ยวแห่งบราซิลรายงานว่าการท่องเที่ยวและการลงทุนจะนำเงินเข้าประเทศ 13,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปีแรก และเพิ่มเติมอีก 90,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐตลอดช่วง 10 ปี โครงการสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลโลกสร้างงานมากกว่าหนึ่งล้านตำแหน่ง โดย 710,000 ตำแหน่ง

ประเทศ	จำนวนตั๋วที่จัดสรร ให้แก่ผู้ชมทั่วไป (ตามถิ่นที่อยู่อาศัย)
บราซิล	1,636,294
สหรัฐอเมริกา	203,964
อาร์เจนตินา	63,128
เยอรมนี	60,991
อังกฤษ	58,690
โคลัมเบีย	52,509
ออสเตรเลีย	40,902
ชิลี	40,200
ฝรั่งเศส	35,347
เม็กซิโก	35,006
แคนาดา	30,026
ญี่ปุ่น	22,942
สวิตเซอร์แลนด์	17,880
เนเธอร์แลนด์	16,374
อุรุกวัย	16,142
สเปน	13,886
อิสราเอล	12,443
เอกวาดอร์	11,762
สหพันธรัฐรัสเซีย	10,858
อิตาลี	10,155

แผนภาพ A การจัดสรรตั๋วฟุตบอลโลกปี 2014 ที่บราซิลแก่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก
ที่มา: ข้อมูลจาก 'Global Ticket Allocation for the 2014 FIFA World Cup in Brazil',
(http://resources.fifa.com/mm/document/tournament/competition/02/44/29/89/ffaworldcupinnumbers_120714_v7_eng_neutral.pdf)

ได้กลายเป็นงานประจำ ตลอดช่วงเวลา 4 ปี ระหว่างปี 2010-2014 ฟุตบอลโลกสร้างรายได้ให้กับพีฟ่า 4,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็นค่าลิขสิทธิ์การถ่ายทอดฟุตบอลโลก 2,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินสปอนเซอร์ 1,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ บริษัทที่ได้สัญญาเม็ดเงินมหาศาลล้วนเป็นบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ อย่างอาดิดาส, โคคา-โคลา, วีซ่า, เอมิเรตส์, แม็คโดนัลด์, แคสโทร, โซนี่, ฮุนไดมอเตอร์กรุ๊ป, จอห์นสัน & จอห์นสัน และ บัดไวเซอร์ เมื่อเหตุการณ์ขนาดใหญ่ซึ่งเชื่อมโยงโลก-ท้องถิ่น อย่างฟุตบอลโลกจบลงในวันที่ 13 กรกฎาคม 2014 พีฟ่าก็ได้กำไรสุทธิก่อนโตเข้ากระเป๋าว่า 338 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งช่วยเพิ่มยอดเงินคงคลังทั้งหมดขององค์กรข้ามชาตินี้ให้มากกว่า 1,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ลูกบอลทางการที่ใช้ในฟุตบอลโลกเองก็ถือเป็นตัวอย่างอันยอดเยี่ยมที่สะท้อนพลวัตความเชื่อมโยงระหว่างโลก-ท้องถิ่น ซึ่งประกอบสร้างโลกาภิวัตน์ ลูกบอลที่ผลิตโดยอาดิดาส บริษัทข้ามชาติที่ประสบความสำเร็จและมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เยอรมนี ได้รับการตั้งชื่อว่า “บราซิลกา” ซึ่งเป็นชื่อที่มาจากการชนะเลิศตั้งชื่อผ่านโซเชียลมีเดียด้วยเสียงโหวตของแฟนบอลชาวบราซิล เกินกว่าหนึ่งล้านเสียง คำว่า บราซิลกา เป็นภาษาโปรตุเกส แปลว่า “สหายของเรา” และชาวบราซิลใช้คำนี้เพื่อแสดงถึงความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของตน อย่างไรก็ตาม แม้คำคำนี้จะสะท้อนอัตลักษณ์ของชาติและท้องถิ่นอย่างชัดเจน ทว่าลูกบอลบราซิลกานี้ผลิตขึ้นโดยแรงงานค่าจ้างต่ำที่โรงงานฟอร์เวิร์ดสปอตส์ (Forward Spots) เมืองชิอัลโกต ประเทศปากีสถาน (ลูกบอล

เลียนแบบผลิตที่ประเทศจีน) ลูกบอลบราซิลถูกออกแบบมาให้เส้นทางการเหินของบอลแม่นยำและคงเส้นคงวาทะเหมือนกัน ดังนั้นลูกบอลต้นแบบจึงถูกทดสอบในหลากหลายพื้นที่ซึ่งมีภูมิอากาศและความสูงที่แตกต่างกันใน 10 ประเทศ 3 ทวีป การทดสอบดังกล่าวใช้เวลาเกือบ 3 ปี และใช้นักเตะนานาชาติถึง 600 คนมาร่วมทดสอบเพื่อให้ลูกบอลบราซิลทำงานได้ดีในทุกๆ ตำแหน่งของเกม สุดท้าย ลูกบอลบราซิลนี้ยังมีส่วนผสมของสารเคมีที่ผลิตขึ้นในหลากหลายประเทศและพลาสติกที่ผลิตจากสารปิโตรเลียมที่นำเข้ามาจากตะวันออกกลางและนอร์เวย์ เรือคอนเทนเนอร์ขนาดยักษ์ที่สร้างในเกาหลีใต้บรรทุกเจ้าลูกบอลบราซิลซึ่งมีส่วนประกอบมาจากหลายประเทศไปถึงแฟนบอลทั่วโลก

ลิโอเนล เมสซี กับ เจ. โล มีอะไรที่เหมือนกัน?

บางทีตัวอย่างที่สะท้อนการเกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ทั้งภายในและตัดข้ามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ได้เด่นชัดที่สุดน่าจะเกี่ยวพันกับสองซูเปอร์สตาร์ที่โด่งดังที่สุดในฟุตบอลโลกที่บราซิล นั่นคือ ลิโอเนล อันเดรส เมสซี นักเตะซูเปอร์สตาร์ชาวอาร์เจนตินา ที่มีค่าตัวสูงสุด กับเจนนิเฟอร์ โลเปซ นักร้องสาวชาวอเมริกัน “เจ. โล” ผู้ร้องเพลงทางการของฟุตบอลโลก 2014 ในพิธีเปิดการแข่งขันร่วมกับอาร์มานโด คริสเตียน เปเรซ แร็ปเปอร์ชาวอเมริกัน เชื้อสายคิวบา (พิตบูลล์ - Pitbull) และ คลอเดีย เลเต้ นักร้องและนักแต่งเพลงชื่อดังชาวบราซิล (คลอดีนา - Claudhina)

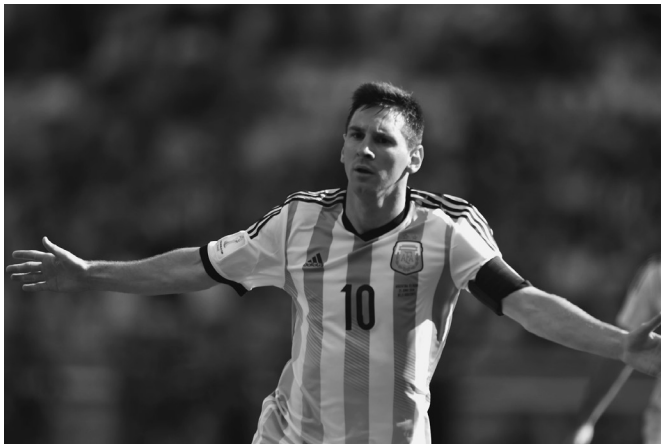
ลิโอเนลหรือที่มักถูกเรียกว่า “ลีโอ” น้อย เกิดปี 1987 ที่เมืองโรซาลิโอ อาร์เจนตินา ในครอบครัวชนชั้นแรงงานเชื้อสายสเปนและอิตาลี เขาเริ่มหลงใหลฟุตบอลตั้งแต่อายุยังน้อย อย่างไรก็ตามก็ดี อนาคตการเป็นนักฟุตบอลมืออาชีพก็เหมือนจะดับลงเมื่อเขาได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคภาวะขาดฮอร์โมนการเจริญเติบโตซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการให้ฮอร์โมนทดแทนเดือนละ 1,000 เหรียญสหรัฐฯ ครอบครัวเมสซิจซึ่งไม่สามารถจ่ายค่ารักษาได้ในประเทศที่กำลังล่มสลายเนื่องจากความยากลำบากจากวิกฤตเศรษฐกิจในช่วง 1999-2001 (หัวข้อที่เราจะกลับมาพูดถึงในบทที่ 3) หันไปขอความช่วยเหลือจากญาติในแคว้นกาตาลูญญา สเปน ครอบครัวเมสซิจัดการย้ายลิโอเนลไปอยู่ที่เอฟซี บาร์เซโลนา (รู้จักในชื่อ “บาร์ซา”) สโมสรฟุตบอลในตำนาน แม้ว่าเขาจะมีอายุเพียง 13 ปีก็ตาม ในปี 2001 ครอบครัวเมสซิทั้งหมดก็ย้ายถิ่นฐานไปที่บาร์เซโลนาและอาศัยอยู่ที่อาร์ทเมนที่ใกล้กับคัมป์นู สนามกีฬาในตำนานของสโมสร แม้อลิโอเนลจะอาศัยอยู่ที่บาร์เซโลนาตลอดชีวิตนักกีฬาฟุตบอลจนถึงตอนนี้ แต่เขาก็ยังรักษาความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบ้านเกิดที่โรซาลิโอ และปฏิเสธที่จะขายบ้านเก่าของครอบครัว อันที่จริงไอคอนแห่งฟุตบอลโลกคนนี้ชอบบอกว่าตนเองคือ “เด็กบ้านนอก” จากอาร์เจนตินา ในขณะที่เดียวกันเขาไม่เพียงแต่สร้างเกียรติยศด้านฟุตบอลให้กับเมืองบาร์เซโลนาที่โอบรับเขาไว้ แต่ยังยอมรับบทบาทระดับโลกในฐานะทูตของยูนิเซฟที่ทำงานการกุศลเพื่อช่วยเหลือเด็กที่เผชิญกับปัญหาทั่วโลก ทว่าชื่อเสียงของเมสซิกก็ปั่นป่วนเมื่อศาลบาร์เซโลนาตัดสินว่าเขาและพ่อของเขามีความผิดฐานโกงภาษี และถูกตัดสินโทษ

รอลองอาญาและโดนปรับเป็นเงินมหาศาล

เส้นทางอาชีพของเมสซินีนั้นถือเป็นตำนานแห่งวงการฟุตบอล หลายคนยกย่องให้เขาเป็นนักเตะที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในประวัติศาสตร์ นักเตะอาร์เจนตินาผู้ทำลายทุกสถิติของสโมสร นำพาทีมไปคว้าชัยในลีกลาเลียกาของสเปน 7 ครั้ง คว้าแชมป์ยุโรป 4 ครั้ง และคว้าถ้วยโกปาเดลเรย์ 3 ครั้ง เมสซินีเป็นนักเตะคนเดียวในประวัติศาสตร์ที่คว้ารางวัลบาลงดอร์นักเตะยอดเยี่ยมของฟีฟ่าถึง 5 ครั้ง โดยได้รางวัลติดกัน 4 ครั้งในช่วงปี 2009-2012 เขายังชนะรางวัลรองเท้าทองคำของยุโรป 3 ครั้ง หลังจากเป็นนักเตะที่ยิงประตูสูงสุดในลีกลาเลียกา (มากกว่า 300 ลูก) และในการแข่งขันชิงแชมป์ยุโรปหนึ่งนัด (5 ลูก) พ่อมดแห่งวงการฟุตบอลวัย 28 ปีคนนี้ ยิงประตูลูกที่ห้าร้อยในการแข่งขันระหว่างบาร์ซากับเอฟซีวาเลนเซียในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2016 ภายในเดือนนั้นเอง ความนิยมอันล้นหลามจากทั่วโลกในตัวเมสซินีเองก็เป็นที่ประจักษ์ผ่านจำนวนคนที่เข้ามาแสดงความยินดีผ่านการกด “ไลก์” 81,364,376 ครั้งทางหน้าเฟซบุ๊ก

แม้ความสำเร็จของเขาที่สโมสรจะน่าทึ่งแค่ไหน แต่ช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของชีวิตเมสซินีเกิดขึ้นบนเวทีการแข่งขันระดับโลกในบราซิล เมื่อเขานำพาทีมชาติคว้าตำแหน่งที่สองได้อย่างน่าภาคภูมิใจ (ดูภาพประกอบ 1) ส่งผลให้อาร์เจนตินาเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในอเมริกาใต้ในฟุตบอลโลก 2014 โดยทำผลงานได้ดีกว่าบราซิล ประเทศมหาอำนาจด้านฟุตบอลและเจ้าภาพที่ต้องผิดหวังไปด้วยตำแหน่งที่สี่ เมสซินีซึ่งอยู่ในชุดนักเตะแถบชาวสลัมฟ้าของอาร์เจนตินา

อย่างภาคภูมิใจ สร้างความตื่นตะลึงให้กับแฟนบอลทั้งในท้องถิ่น และทั่วโลกด้วยทักษะการเลี้ยงบอล ความเร็วในการเคลื่อนไหว และสัญชาตญาณการยิงประตูอันน่าทึ่ง แม้ทีมของเขาจะพ่ายแพ้ให้กับเยอรมนีอย่างน่าเสียดายในช่วงต่อเวลา แต่เมสซีย์ก็คว้ารางวัลนักเตะยอดเยี่ยมในฟุตบอลโลกครั้งนั้น อันที่จริง นักเตะอาร์เจนตินาคันนี้ รวมถึงเพื่อนนักฟุตบอลที่ลงแข่งในฟุตบอลโลกครั้งนั้น สะท้อนถึงพลวัตการเชื่อมโยงระหว่างโลกกับท้องถิ่น เพราะพวกเขาเล่นให้กับทีมชาติซึ่งสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชมทั้งในท้องถิ่นและทั่วโลก ขณะเดียวกันก็ยังรักษาอัตลักษณ์ในโลกฟุตบอลที่เชื่อมโยงพวกเขากับสโมสรเจ้าของสัญญาว่าจ้างในมหานครทั่วโลก

ภาพประกอบ 1 ลิโอเนล เมสซีย์ ทำประตูในการแข่งขันฟุตบอลโลกปี 2014

ขณะที่การถอดรื้อเจนนีเฟอร์ โลเปซ ดาราผู้สร้างควม
 บันเทิงในการแข่งขันฟุตบอลโลก ก็เผยให้เห็นพลวัตที่เชื่อมโยง
 ระหว่างโลกกับท้องถิ่นเช่นเดียวกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเราไม่ควรมอง
 โลกกาวิวัตน์เป็นปรากฏการณ์ที่แยกขาดจากบริบทท้องถิ่นและ
 เชื้อชาติ เจนนีเฟอร์ ลินน์ โลเปซ เกิดที่นิวยอร์กในครอบครัว
 ผู้อพยพจากปวยร์โตรีโกในปี 1969 เติบโตมาในมหานครที่มีความ
 หลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุดในโลก เจ. โล เริ่มการแสดงใน
 ฐานะนักร้องและนักเต้นตั้งแต่อายุ 5 ขวบ พอเริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น
 เธอเป็นนักเต้นให้กับวงคอรรัสที่ออกทัวร์ยุโรป และภายหลังเธอ
 รับบทเป็นนักร้อง นักเต้น และนักออกแบบท่าเต้น ในรายการทีวี
 ญี่ปุ่นชื่อ *Synchronicity* เธอเริ่มมีชื่อเสียงในวงกว้างจากบทบาท
 ในภาพยนตร์เพลงปี 1997 ที่สร้างจากชีวิตจริง *เซเลน่า (Selena)*
 ภาพยนตร์เรื่องนี้ฉายภาพชีวิตและการทำงานของนักร้องสาวชื่อดัง
 แนวดนตรีเตฮานอ <Tejano - แนวดนตรีผสมผสานระหว่างโพล์ก
 และป็อบ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากกลุ่มชาวอเมริกันเชื้อสายเม็กซิโก
 ในแถบรัฐเท็กซัส> ผู้ลวงลับ ซึ่งมีผลงานดังชุดแผ่นเพลงข้าม
 วัฒนธรรมทั้งในอเมริกาเหนือและลาตินอเมริกา พรสวรรค์อัน
 โดดเด่นของเจ. โล ส่งให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จ
 อย่างสูง และทำรายได้กว่า 35 ล้านเหรียญในสหรัฐอเมริกา

เจ. โล นับว่าประสบความสำเร็จในสายอาชีพนักร้อง
 นักแสดงอย่างมาก [มีเพียงไม่กี่ครั้งที่ไม่สำเร็จ อย่างกรณีของ
 ภาพยนตร์เรื่อง *จีลี (Gigli)* ที่ล้มเหลวด้านการเงินในปี 2013] ซึ่ง
 รวมถึงการเป็นกรรมการในรายการทีวีอันยิ่งใหญ่อย่าง *อเมริกัน
 ไวดอล* ในปี 2012 เธอเปิดตัวเพลง "On the Floor" ซึ่งกลายเป็น

เป็นหนึ่งในเพลงที่ทำรายได้สูงสุดตลอดกาล ซ่องเพลง VH1 จัดอันดับให้โลเปเซติดกลุ่มท็อปสิบส์ของ “ไอคอนวัฒนธรรมป๊อปที่ยิ่งใหญ่ที่สุด” อีกทั้งยังได้รับรางวัล World Music Awards with the Legend Award จากคุณูปการของเธอต่อวงการศิลปะ เจ. โล ได้รับการยกย่องในฐานะที่สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดด้านเชื้อชาติและพัฒนาารูปแบบเพลงที่ผสมผสานแนวเพลงอันหลากหลาย เช่น ละตินป๊อป แดนซ์ อาร์แอนด์บี ฮิปฮอป ร็อก ฟังก์ เฮาส์ และ ซัลซ่า เข้าด้วยกัน เราสามารถบอกได้ว่าทั้งพื้นเพส่วนตัวและแนวเพลงของเธอนั้นคือรูปแบบของ “การผสมปนเป” (hybridization) ซึ่งเป็นกระบวนการผสมผสานรูปแบบและส่วนประกอบทางวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย ดังที่เราจะได้สำรวจเพิ่มเติมในบทที่ 5 ว่าโลกาภิวัตน์ช่วยเร่งกระบวนการผสมปนเปทางวัฒนธรรมให้เกิดรวดเร็วมากขึ้น

ในวันที่ 12 มิถุนายน 2014 เจ. โล ขึ้นแสดงบนเวทีกลางในพิธีเปิดฟุตบอลโลกที่สนามอารีนา เดอ เซาเปาโล เมืองเซาเปาโล บราซิล (ดูภาพประกอบ 2) ในอารมณ์สี่เขียวสดที่ออกแบบโดยดีไซเนอร์ชาวเลบานอน ชูเปอร์สตาร์ในชุดนุ่งน้อยห่มน้อยร่วมแสดงกับเพื่อนศิลปินอย่างพิตบูลล์และคลอดินาในการแสดงชื่อ “We Are One” (Ole Ole หรือเราเป็นหนึ่งในเดียวกัน) เพลงที่ติดชาร์ต 20 อันดับเพลงยอดฮิตใน 27 ประเทศจาก 4 ทวีป เพลงประจำฟุตบอลโลกซึ่งสะท้อนการเชื่อมโยงระหว่างโลกและท้องถิ่นเพลงนี้ร่วมประพันธ์โดยผู้แสดงทั้งสามคนกับศิลปินชื่อดัง 6 ท่านจาก 3 ทวีป นั่นคือ Daniel Murcia ชาวโคลอมเบีย Thomas Troelsen ชาวเดนมาร์ก Sia Furler ชาวออสเตรเลีย

ภาพประกอบ 2 เจ. โล พิตบูลล์ และคลอดินา ร่วมแสดงในเพลง “We Are One” (Ole Ole หรือเราเป็นหนึ่งเดียวกัน) ในพิธีเปิดฟุตบอลโลก 2014 เมืองเซาเปาโล บราซิล วันที่ 12 มิถุนายน 2014

Lukasz Gottwald (ชื่อในวงการ “Dr Luke”) ชาวอเมริกัน Henry Walter (ชื่อในวงการ “Cirkuit”) ชาวแคนาดา และ Nadir Khayat (รู้จักในชื่อ “RedOne”) ชาวโมร็อกโก-สวีเดน ในฐานะตัวอย่างอันยอดเยี่ยมของการสร้างสรรค์วัฒนธรรมทางวัตถุที่ผสมปนเประหว่างโลกและท้องถื่น ความสำเร็จเชิงพาณิชย์ของเพลง “We Are One” เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ข้ามวัฒนธรรมของนักแต่งเพลงเหล่านี้ นอกจากนี้ เพลงยังทำหน้าที่ดึงดูดให้มนุษยชาติร่วมมือ “เป็นหนึ่งเดียว” และจัดการกับปัญหาระดับโลกที่สำคัญ

ในศตวรรษที่ 21 อันที่จริง การสร้างความตระหนักในระดับโลก คือสิ่งที่ปรากฏชัดเจนในสามอัลบั้มที่โด่งดังของพิตบูลล์ ซึ่งตั้งชื่อได้อย่างเหมาะสม คือ โลกร้อน (*Global Warming*, 2012) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (*Climate Change*, 2016) และ แนนอน โลกาภิวัตน์ (*Globalization*, 2014)

แล้วไงล่ะ นอกเหนือจากความสามารถในการพูดหลายภาษาและความนิยมในระดับโลกของทั้งคู่แล้ว นักร้องป๊อปเชื้อสายลาตินจากอเมริกาที่แสดงเพลงประจำฟุตบอลโลกกับตำนานแห่งฟุตบอลชาวอาร์เจนตินาที่สังกัดทีมสโมสรในสเปน มีอะไรเหมือนกันหรือ ทั้งคู่เป็นทั้งผลผลิตและตัวกระตุ้นของกระบวนการโลกาภิวัตน์ ซึ่งฟังดูสมเหตุสมผลเมื่อพิจารณาว่านี่คือการเชื่อมโยงระหว่างโลกและท้องถิ่น หรือที่เราเรียกว่า “โลกาเทศาภิวัตน์” (glocalization)

อันที่จริง กระทั่งข่าวลือการคอร์รัปชันอันน่าอดสูที่สั้นคลอนฟีฟ่า ซึ่งเกิดขึ้นหลายปีหลังจากฟุตบอลโลกครั้งที่ได้รับความนิยมมหาศาลในบราซิลนี้ ก็สะท้อนถึงพลวัตโลก-ท้องถิ่นของกระบวนการโลกาภิวัตน์ เนื่องจากถือเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ในปี 2015 หน่วยงานของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา เอฟบีไอ (FBI) และกรมสรรพากรแห่งสหรัฐอเมริกา (IRS) จับกุมเจ้าหน้าที่ฟีฟ่าหลายคนในข้อหาติดสินบน ทูจริตทางอิเล็กทรอนิกส์ กรรโชกเงิน และฟอกเงิน การสอบสวนที่นำไปสู่การจับกุมและการฟ้องร้องยังเปิดเผยถึงการสมรู้ร่วมคิดกันระหว่างผู้จัดการการตลาดด้านกีฬาในอเมริกาใต้ แคริบเบียน และอเมริกาเหนือ ซึ่งมีสายสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับฟีฟ่า มีผู้ถูก

ฟ้องร้องทั้งหมด 18 คนจาก 15 ประเทศ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเจ้าหน้าที่ฟีฟ่า 9 คน เมื่อปรากฏชัดเจนว่าอาชญากรรมระดับโลกนี้มีผลบิดเบือนกระบวนการเลือกประเทศเจ้าภาพฟุตบอลโลกหลายต่อหลายครั้งและการเลือกประธานฟีฟ่าปี 2011 อัยการสูงสุดของสวิตเซอร์แลนด์ก็เริ่มสอบสวนนายเซพฟ์ บลัตเตอร์ ชาวสวิสซึ่งนั่งตำแหน่งประธานฟีฟ่ามาอย่างยาวนาน ในข้อหาใช้อำนาจบริหารในทางที่ผิดกฎหมาย ในเดือนธันวาคม 2015 คณะกรรมการจริยธรรมของฟีฟ่าซึ่งมีตัวแทนจากทุกทวีป สั่งห้ามนายบลัตเตอร์และนายมิแชล ปลาดีนี ประธานสมาคมฟุตบอลยุโรป (UEFA หรือยูฟ่า) ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมฟุตบอลใดๆ เป็นเวลา 8 ปี (ได้รับการลดโทษเหลือ 6 ปี ในปี 2016) ไม่เพียงแต่ข่าวอื้อฉาวเกี่ยวกับคอร์รัปชันของฟีฟ่าจะทำลายความเชื่อมั่นในกีฬาที่แฟนบอลทั่วโลกสุมหลง แต่มันยังนับเป็นตัวอย่างอันยอดเยี่ยมที่สะท้อนให้เห็นพลวัตการเชื่อมโยงโลก-ท้องถิ่นของกระบวนการโลกาภิวัตน์ ดังเห็นได้ชัดเจนจากพลวัตของอาชญากรรมท้องถิ่นที่เชื่อมโยงข้ามชาติ และความร่วมมือของหน่วยงานรัฐทั่วโลกเพื่อติดตามผู้กระทำผิดในระดับท้องถิ่น

การถอดรื้อฟุตบอลโลกที่บราซิลและข่าวอื้อฉาวเกี่ยวกับคอร์รัปชันช่วยเตรียมความพร้อมให้กับการจัดการงานที่ยากยิ่งกว่า นั่นคือการประกอบสร้างคำนิยามให้กับแนวคิดที่ยังเป็นที่ถกเถียงนี้ ซึ่งดูเป็นเรื่องยากยิ่งที่จะระบุงลงไปในแน่ชัด